

ARNHEMSEHE

COURANT.

Donderdag

den 5 November.

PETERSBURG, den 20sten October.

Laatsleden Eendag heeft Zijne Hoogheid de Prins *Chostren Mirza* zyne afscheids-audiëntie bij Zijne Majesteit den Keizer en hare Majesteit de Keizerin gehad. Ook de personen, tot het gevolg van den Prins behoorende, hadden de eer, aan Zijne Majesteit voorgesteld te worden.

De generaal van *Remehoff*, adjudant van den graaf *Paalkewitsch* (*Prilinski*) (dezelde die den Perzischen Prins *Chostren Mirza* op zijne reis naar Petersburg vergezeld heeft, en met de grensbepaling tuschen Rusland en Perzie belast was) heeft van Zijne Majesteit den Keizer de onderscheiding van den *Orde van de Heilige Anna*, op zijne de grensbepaling tusschen Rusland en Perzie in Azie, zijn gemaakt.

BERLYN, den 1sten November.

Volgens berichten uit Odessa van den 14den October, is, daar alle gevaar voor de pest is geweken, het gezondheidskordon opgeheven.

Uit Konstantinopel wordt den 4den October het volgende gemeld:

Een zonderling voorval heeft hier voor eenige dagen plaats gehad. Een Griek, *Argropolo* genaamd, was benoemd om het gezantschap naar Petersburg als tolk te vergezellen. De Sultan had hem zelf laten roepen, en, naar men zegt, zijne eenigzins ongunstige financiële omstandigheden door een geschenk in geld verbeterd. Deze man, die men wegens dezen gunstigen keer van zijn tot algemeen geluk wenschte, is plotseling met zijde gansche familie en al zijne aanverwanten verdwenen. Vele geruchten zijn over de oorzaak in omloop; het waarschijnlijkste echter is, dat hij wegens zijnen onderdom tegen het aanvaarden van den post opzag en hem evenwel, uit vrees voor de ongenade des Sultans, niet durfde te weigeren.

GRIEKENLAND.

Het nationale congres heeft den 15den Augustus een besluit genomen, ten aanzien der inkomsten van den president. Het luidt aldus: «Uit aanmerking, dat de president van Griekenland, na zijn aankomst in Griekenland, voor de behoeften des vaderlands het overschot van zijn verdrag, dat meer dan een half miljoen piasters bedroeg, opgeofferd heeft; — uit aanmerking wijders, dat zijne excellentie, bij gebrek aan staats-inkomsten, de 12,000 talaris (Spaansche Piasters), welke hem het Panhellenion voor zijne jaarlijksche uitgaven aangeboden had, niet heeft aangenomen; de noodzakelijkheid erkennende, om zijne excellentie de vereischte middelen te verschaffen, ten einde de waardigheid van zijn ambt op te houden, en de behoeften van zijn huis te bestrijden, — besluit het nationale congres: Art. 1. Er wordt aan zijne excell. den president *J. A. Capo d'Istria*s voor zijne jaarlijksche uitgaven van 'lands wege de som van 180,000 pthonikes in nationale munt (30,000 Spaansche Piasters) toegestaan. Art. 2. het tegenwoordige dekreet zal in de verzameling van wetten opgenomen, en na de bekrachtiging der regering uitgevaardigd worden, ten einde het door den druk bekend gemaakt en uitgevoerd worde.

Argos, den 13den Augustus 1829.

De president der vergadering,
SISSINI.

De president van Griekenland heeft daarop het volgende antwoord gegeven

Argos, 15 Augustus 1829. Het dekreet onzer No. 9 van den 13den Augustus, dat het congres mij ingezonden heeft, bepaalt de inkomsten van het hoofd van den staat. Bij dit zelfde dekreet neemt het congres in aanmerking het weinige, dat wij voor onzen persoon hebben kunnen doen, om te bewijzen, dat de Grieken door opofferingen en niet door persoonlijke voordelen zich kunnen verheffen tot den rang, welke hun de nationale onafhankelijkheid en de vrijheid beloven. Wij achten ons gelukkig, dat het ons vergund was, voor een zoo heilig werk, de reat ons gering vermagten op het altaar des vaderlands neder te leggen. Wij zijn het van ons, dat wij niet zouden hopen, dat de natie ze ons niet langer tijd zoude kunnen wedergeven; dan tot zoo lang zullen wij ons wettig achten, haren financiën staat daarmede te bezwaren, dat wij de terugbetaling der door ons voorgeschotene sommen begeeren. Wij zullen er onsgeens niet in treden, thans de som, welke voor de uitgaven van het opperhoofd van den staat is uitgetrokken, aan te nemen, en zoo lang onze eigene middelen toereikende zijn, zullen wij ons onthouden, de gelden van den staat voor onze behoeften te gebruiken. Wanneer wij,

geheele uitputting van onze hulpbronnen daartoe genoodzaakt worden, zullen wij onze toevlucht tot de staatskas nemen, maar slechts met die uitgaven belasten, welke de uitoefening van onze noodzakelijk vereischen. Wij hebben daarbij tot dus verre de spaarzaamheid doen in acht nemen, en zullen dit ook verder doen, want wij zouden niet van ons verkrijgen kunnen, ons zelven de ongemakken des levens, die welvaart vooronderstellen, te verschaffen, terwijl wij te midden van bouwvallen staan, en omringd zijn van volksstammen, die in de diepte ellende zijn gedompeld. Gij deelt ons de ongemakken, mijne heeren, en gij hebt dit mede daardoor bewezen, dat gij de natie in hoedanigheid van hare gevolmagtigden, de eerste ongenade hebt gediend. Wij vlejen ons met de hoop, dat men onder u, welke bij het provisionele bestuur aan de regering deel nemen, alsmede de overige burgers, welke hiertoe geroepen worden, met ons zullen zien, dat de ambtenaren van den staat onder de tegenwoordige omstandigheden niet zulke bezoldigingen, als met hunne waardigheid of de door hen bewezene diensten in evenredigheid staan, bekomen kunnen, maar dat dese bezoldigingen stijselijk naar de geldelijke hulpbronnen, over welke de regering beschikken kan, moeten geregeld worden.

De president van Griekenland,
J. A. CAPODISTRIAS.

STOKHOLM, den 23sten October.

In de afgelopen week is er plotseling vorst ingevallen, de thermometer rees 's nachts tot 6 graden, zoodat de kleemere meeren en vijvers 's morgens met ijschollen bezet waren. Laatsleden Zondag viel er eenige sneeuw, en bedekte de velden, op welke het koren nog stond, dat wegens het vroegere natte weder niet had kunnen ingehaald worden. In eenige streken heeft het zoo sterk gereaneuwd, dat men met sliden gereden heeft; daarbij woei de wind hevig uit het noorden.

LONDEN, den 5sten October.

De Russische ambassadeur en graaf *Mastucowitz* hebben gisteren, na een vooraf met den Franschen afgezant onderhouden te hebben, wederom aan het bureau van buitenlandsche zaken een brievenkast aan graaf *Aberdeen* gehad.

Den 28sten dezer zijn depêches afgezonden aan den heer *R. Gordon*, onzen gezant te Konstantinopel.

De brik *Eleanor*, den 28sten dezer van Londen te Portsmouth aangekomen, zal de uitgewekene Portugesche officieren en burgers, die niet onder de commissie begrepen zijn, welke ter ondersteuning van hunne overige landgenooten binnen laatstgenoemde stad benoemd is, naar Terceira overbrengen.

De groote invoer, welke er te Cadix, sedert de drie eerste maanden, dat de stad tot eene vrijhaven gemaakt is, heeft plaats gehad, is geschied door 197 Engelsche schepen, inhoudende 18,956 tonnen, en door 14 Amerikaansche, van 2308 tonnen. De uitvoer naar de onderscheidene deelen van Europa daarentegen heeft bestaan in 57 schepen, inhoudende 4447 tonnen, en naar Amerika in 15, van 2671 tonnen. De uitvoer, welke er ter zelve tijd uit Kadix naar de verschillende deelen van Spanje in 269 Spaansche schepen heeft plaats gehad, heeft te zamen 7021 tonnen last bedragen.

PARYS, den 1sten November.

Gisteren is alhier het berigt ontvangen, dat de nuntius van den Paus te Lissabon den 15den October l. l. zijner post weder heeft aanvaard. Derhalve erkent het hof van Rome, op het voorbeeld van Spanje, don *Miguel* mede als Koning van Portugal en is het bezijden de waarheid, dat Zijne Heilighaid don *Miguels* aanzoeken daartoe telkens van de hand gewezen heeft.

Volgens een telegrafisch berigt uit Marseille, heeft het Russisch eskader den 30sten September de blokkade van de Dardanellen opgeheven.

De pacha van Egypte heeft 34 jonge Arabieren naar Frankrijk gezonden, om er verschillende kunsten en wetenschappen te gaan leeren. Zij zijn in het lazaret te Marseille aangekomen, en zullen zich, na afloop der quarantaine, naar Parijs begeven.

s. GRAVENHAGE, den 3den November.

De afdelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben heden de werkzaamheden over het ontwerp tot toelating van het ruw zout, in 's rijks entrepôts en over dat betreffende de grondbelasting 1829, beëindigd. Gisteren hebben dezelve een begin gemaakt met het onderzoek der begrootings-wetten.

zijn post te laten? Verder. Men wil, dat het onderwijs zich over een aantal vakken zal uitstrekken, die in gèmeld besluit worden opgegeven. Begint men overal (en hier geldt het vooral de kleine steden in ons vaderland) de middelen om in dit onderwijs behoorlijk te voorzien?

Wanneer de stedelijke inrigting zoodanig is, dat zij slechts éenen onderwijzer kan bezoldigen (en dan dikwijls nog *hoo?*) zal men dan aan dezen niet al de vakken van onderwijs moeten opdragen, zoo als tot hiertoe geschied is? En hoe zal het dan dienvolgens meestal met dat onderwijs gesteld zijn? Of hoe gaat het over het algemeen, wanneer men willens of onwillens verplicht is om bij afwisseling tien, twaalf verschillende wetenschappen aan zijne leerlingen te onderwijzen? Komt men dan niet van lieverlede tot eene oppervlakkigheid, waaraan de huisopvoeding en vooral die van vreemde gouverneurs, die zich de bekwaamheid toe-eigenen om in *alle* vakken van studie onderwijs te kunnen geven, zoo menigmaal mank gaat? Het valt gemakkelijk te zeggen: u gij zult op uw gymnasium onderwijs doen geven in die en die vakken; doch als men niet zelf betaalt, en dus niet *onmiddellijk* zorg draagt, dat tot dat onderwijs de noodige bekwaame onderwijzers worden aangesteld, dan zal dat zeggen weinig baten, en althans niet dat gewolg hebben, wat men er zich van voorspelt — namelijk, dat onze academies op den duur en uit alle plaatsen van bekwaame studenten worden voorzien. Op eene zogenoemde Eransche school kan zulk een stelsel van oppervlakkige *poly-mathie* er nog door, al weet er de onderwijzer zelf niet veel meer van dan in zijn leerboekje staat; doch op een gymnasium dient de zaak wel uit een ander oogpunt beschouwd en anders behandeld te worden; daar moet reeds elke wetenschap, naar de vatbaarheid der leerlingen, *oor-deelkundig* (kritisch) en *wijsgeertig* worden behandeld, want daar wordt de knaap opgeleid, niet tot eenige uiterlijke beschaafdheid, maar tot grondige kennis; daar worden bij hem de eerste grondslagen gelegd tot zijne *voortgang* als staatsman of als geleerde; daar treedt hij voor het eerst de loopbaan in om in éene dezer betrekkingen zijn vaderland eenmaal tot heil en tot sieraad te zijn. En de mededeeling nu dier grondige kennis, kan men die verwachten van onderwijzers, die, hoe bekwaam ook op zich zelve, en schoon met den besten geest beziel, verplicht zijn om en *hanteer* tijd, en hunne wetenschap te versnipperen? Kan bay. hij, die de oude geschiedenis onderwijst, de uren die hij buiten den schooltijd overhandt, besteden aan het lezen of vergelijken der oude geschiedschrijvers zelve, om zoo doende aan zijn onderwijs kracht en leven bij te zetten, indien hij tevens verplicht is om, behalve dat nog, in vier of vijf andere vakken te *doceren*, waarin grondige en voortgezette studie even belangrijk en noodzakelijk is? En al is het dan nog eens bij rekenen dat de meeste dier onderwijzers zich in de noodzakelijkheid bevinden om die uren, waarvan wij spreken, om *den broode* te besteden, aan het geven van private lessen, zoo dat menig een zijn edel vak als een handwerk drijven moet: wat wordt er dan van deze zoo onmisbare voortgezette studie? Welk een invloed heeft zulks meestal op de geestgesteldheid der onderwijzers? En welk een invloed moet het noodwendig op het onderwijs zelve hebben?

Nog iets anders. Onze gymnasien zijn, sedert het Ierkrijgen van ons volksbestaan, na de Fransche overheersching, in hunne inrigting verbeterd; want niet alleen is het onderwijs op dezelve meer uitgebreid, maar ook zijn zij op vele plaatsen bezet met jonge en bekwaame onderwijzers, die zich aansluitend aan dit vak hebben toegewijd. Doch wij vragen: is nu die uitbreiding van het onderwijs, die, trouwens naar de vorderingen van onzen tijd, noodzakelijk was, doelmatig ingerigt? Is zij volkomen in verband gebragt met het onderwijs op onze academies? Is zij ingerigt naar de behoeften van ons Nederlandsch volkskarakter. Wij zouden deze vragen in het breede kunnen beantwoorden, doch wij willen het hier slechts kortelijk doen. Vooreerst is het mij altoos voortgekomen dat die uitbreiding, waarvan wij spreken, laboreert aan het gebrek van eenen *keurig* maatregel. Dat de gymnasien, zoo als ten nederlandsche naam dit aanduidt, hoofdzakelijk en in de eerste plaats *latijnsche scholen* blijven, oordeel ik althans goed en wenschelijk, en ik houde zelfs het gesprek over het verbannen of afschaffen der latijnsche taal voor zoo nietig, dat ik er mij geen oogenblik over verontrust, dat zulks bij mannen van hande en doortzigt, bij rechtschapene en onvervalschte Nederlanders, immer zal in aanmerking genomen worden; doch ik heb de invoering en de benaming van *bi-vakken* en *bi-onderwijs* altoos als eene *res nulli* omzigt beschouwd, die noodwendig ten geschied moet hebben, dat daar, waar men niet dadelijk die verschillende vakken door bekwaame docenten kan bezetten, het *bi-onderwijs* (even zoo als het nedermaaten met *bi-zaken* gaat) eenigermate veronachtzaamd wordt. Hierbij komt nu de vraag: hoe maakt men de verdeling van dat *bi-onderwijs* voor de leerlingen? Gaat men hierin naar de gewone verdeling in klassen te werk, of onderwijst men *alles* op *alle* klassen? Het eene is hier zoo wel als het andere eene groote ongeremdheid; want waarom zal men b. v. aan de laagste klasse de *fabriekunde*, en alleen aan de hoogste klasse de *geschiedenis* onderwijzen? Of als iedere onderwijzer in zijne klasse alles

doet, loopt men dan geen gevaar van eene te groote opeenstapeling van wetenschap, en daardoor van verwarring of oppervlakkigheid? Om niet te spreken van het nadeel, 't welk uit de verschillende *methoden* van onderwijs voor den leerling voortspuit; want ook hier geldt het sprekwoord: *ieder vogeltje singt zoo als het gebekt is*. — Eindelijk, de *bi-onderwijs* eens omgekeerd beschouwd, indien eens het *bi-onderwijs* niet kracht en ijver wordt doorgezeten (zegge het onderwijs in de *Oude en Nieuwe Geschiedenis, Aardrijkskunde, Fabriekunde* en *Wiskunde*) en de school-cursus daurt dan niet langer dan, zoo als meestal, vijf jaren, is het dan niet te vreezen dat latijn en grieksch, wat wij Noord-Nederlanders gaarne als *hoofdvak* willen behouden hebben, er merklijk bij zullen lijden? Ja, dat wij met den tijd den naam van latijnsche scholen, als opwaar, geheel zullen moeten verwerpen? In een woord, ik heb op zich zelf niets tegen de uitbreiding van het onderwijs op onze gymnasien, doch zoo als het thans op velen derzelve gesteld is, geloof ik dat men er wel eenigszins de dichtregelen van HORATIUS op kan toepassen:

*Humano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, etc.*

De tweede vraag was: of die uitbreiding volkomen in verband gebragt was met het onderwijs van onze academies: en het antwoord is wederom ontkennend. Immers, mijns bedunkens, is dit verband niet daarin te zoeken dat men b. v. thans op de Latijnsche scholen *mathesis* doceert, omdat men er aan de academie een examen in moet afleggen; niet daarin, dat men aan de gymnasien de knapen *cum laude, magna cum laude, en summa cum laude* promoveert, omdat men het aan de academies ook doet; maar daarin, dat, indien men aan de academie van de studenten *goede studie en bewijsen daarvan* vordert, om tot eenigen graad te worden toegelaten, men ook zorgt, dat er door de gymnasien niet dan *goede studenten* worden geleverd: en, buiten de ambitie der onderwijzers, en den ijver en de bekwaamheid van sommige hunner leerlingen, bestaat die zorg eigenlijk niet; immers zoo lang het de gewoonte blijft, om knapen, die niet in staat zijn, om voor eene correctors-klasse een behoorlijk examen af te leggen, als studenten toe te laten. Wat helpt het sluiten eener poort of barriere, als men langs vijf en twintig bijpaden met kansen en schoenen de stad kan binnen kuieren? — Door alle deze bijpaden komt het dan ook, dat op vele plaatsen de koninklijke weg, die toch ook zijn geld aan onderhoud kost, zoo schaars wordt gebruikt, althans niet in evenredigheid van deszelfs aanleg en doel. En welk een invloed heeft nu zulks op den toestand der gymnasien? Dat men, uit vrees van het kleine getal leerlingen nog meer te zien wegsmelten, om toch maar den *quasi-blij* van hetzelfde te bevorderen, *alles* slechts half aanbiedt, gretig opneemt; « want » denkt men « aan de academies gaat men ons toch hierin voor: en wij kunnen toch niet zonder de leerlingen blijven. » — Ik gevoel, dat het moeilijk is hirop orde te stellen, maar het kon toch veel beter dan het nu is.

Eindelijk ten derde: is die uitbreiding ingerigt naar de behoefte van ons Nederlandsch volkskarakter? — Bedrieg ik mij niet, zoo neigt zich ons karakter, zoo wel in andere zaken, als wel inzonderheid in al wat studie heet, meer tot ernst, bedaardheid en grondigheid, dan tot lichtzinnigheid, overhaasting en oppervlakkigheid; en, moge ons de goede Heer hierin voor verbastering bewaren! — Willen wij nu van de instelling onzer voorouderen afwijken, brengt dit *onze* tijd mede: doen wij het dan op eene hunner en ons waardige wijze. Men wil thans *meer algemeenheid* in eene wetenschappelijke opleiding. Goed! maar waar zal het met ons henen, indien dit geschieden moet ten koste van dien ernst en die grondigheid waarmede de wetenschappen in ons vaderland altoos zijn beoefend? Gaan wij zelve uit zucht om toch *veel*, en van *alles* wat aan onze jeugd te onderwijzen, de opleiding van het *laagste* en aanzienlijkste gedeelte des volks *bederven* (ik zoude bijna zeggen *verknocen*), zijn wij zelve dan naderhand niet verantwoordelijk voor de verbastering van ons volkskarakter? — Doch *t is dit dan* reeds het geval? vraagt men welligt. Mij dunkt, nog niet ten volle, maar het zou, volgens de bestaande verordeningen, ligt met den tijd het geval kunnen worden. Het is mij namelijk dikwijls voorgekomen, dat de tegenwoordige uitbreiding van het onderwijs wat te veel zweemt en streeft naar de Eransche *Lycées* en *Colléges*; het *van alles* wat straalt er te veel in door, en te weinig wordt in aanmerking genomen wat ons als *Nederlanders* past en voegt, en vooral *thans*, nu wij wederom een eigen volksbestaan hebben, en dat volksbestaan zich moet handhaven op grond van hetgeen *het vrije Nederland* eenmaal geweest is. Hiermede wil ik vooreerst dit zeggen: wil men naar de behoeften van onzen tijd het onderwijs aan de gymnasien uitbreiden, en voorschrijven wat er al *moet geleerd* worden, zoo verlange men ook den tijd die noodwendig tot dit meer uitgebreid onderwijs *moet besteed* worden; of zijn onze knapen zoo veel vlugger dan die voor eene of twee eeuwen? Toen bevroede men ten minste zes en althans acht of meer jaren om latijn en grieksch te leeren; nu moet alles met het *bi-onderwijs*, doorgaans in vijf jaren of wel minder worden afgedaan. Het is waar, de bestaande

